

Також зауважимо, що за визначенням (наприклад, у Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”) бухгалтерський облік не потребує інформаційного забезпечення. Теза щодо інформаційного забезпечення системи бухгалтерського (зокрема фінансового, управлінського та ін. його видів) обліку не відповідає тому місцю, яке він займає в системі управління підприємством, та функціям, які на нього покладуються [2]. Разом з тим, підсистема аналітичного забезпечення використовує певну інформаційну базу, до елементів (даних) якої застосовуються аналітичні методи.

Вище викладене дає підстави стверджувати про те, що інформаційне забезпечення управління підприємством, насамперед, слід розглядати як процес інформаційного обслуговування управлінського персоналу підприємства через “створення динамічної системи збору даних, їх обробки, зберігання та перетворення на достовірну, своєчасну, точну, актуальну інформацію для ефективного ведення процесу управління та прийняття відповідних управлінських рішень” [3, с. 271]. З іншої сторони, як його (даного процесу) результат, інформаційне забезпечення є інформацією [4, С. 105-107].

Така дуальність підходів проявляється й у визначенні поняття “обліково-інформаційне забезпечення” та “обліково-аналітичне забезпечення” у науковій літературі, як системи (наприклад, Н. Головай, Т. Журавльова, Л. Пославська, І. Левицька) або процесу (В. Краєвський, Г. Кузьменко та інші дослідники). На нашу думку, між наведеними підходами немає протиріччя. В будь-якому разі, ключовим аспектом інформаційного забезпечення, який зокрема виправдовує відповідні витрати, є його призначення, як елемента системи управління підприємством, – надання інформації для прийняття рішень. Тому інформаційне забезпечення можемо охарактеризувати як інформаційну базу, джерело інформації або інформаційний ресурс управління підприємством.

Разом з тим, слід зауважити відмінність його видів: обліково-інформаційного забезпечення від обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, яка пов’язана з використанням певного методичного інструментарію (бухгалтерського обліку, економічного аналізу) для обробки вихідних даних з метою отримання необхідної інформації.

З огляду на це, при визначенні зазначених понять слід комплексно враховувати процесний, методичний та змістовий підходи, зокрема щодо обліково-інформаційного забезпечення управління підприємством (рис. 1).

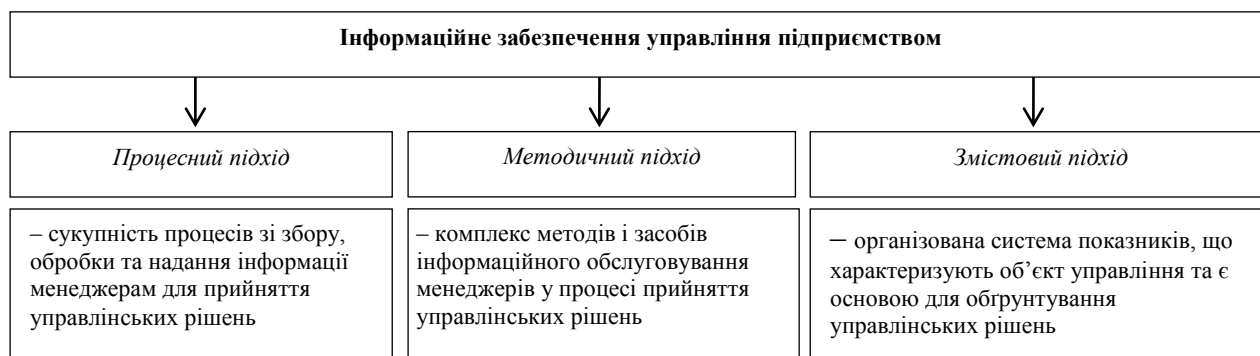

Рис. 1. Сутність інформаційного забезпечення управління підприємством

Джерело: складено автором

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством розглядаємо як підсистему інформаційного забезпечення управління підприємством, в якій для збору, обробки та надання менеджером інформації про суттєві для прийняття рішень аспекти його господарської діяльності використовують обліково-аналітичні процедури та методологічний інструментарій бухгалтерського обліку і економічного аналізу.

Список використаних джерел

1. Goldratt E. M. *The Haystack Syndrome : Sifting Information Out of the Data Ocean*. North River Press, Croton-on-Hudson, NY, 1990.
2. Король С. Я. Визначення функціонального потенціалу бухгалтерського обліку / С. Я. Король // Вісн. Одес. нац. екон. ун-ту. – 2016. – Т. 21. – Вип. 7 (49). – С. 176-180.
3. Рожелюк В. М. Концептуальні основи обліково-аналітичного забезпечення системи менеджменту підприємства / В. М. Рожелюк, П. Н. Денчук // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 1(18). – С. 270-274.
4. Діяльність торговельних підприємств у конкурентному середовищі: контрольно-аналітичне забезпечення системи управління : монографія / П. О. Куцук, Л. Г. Медвідь, В. О. Шевчук, Д. О. Хариневич-Яворська, Львів. комерц. акад., Центр. спілка споживчих товариств України. – Чернівці : Технодрук, 2015. – 369 с.

Маначинська Ю. А.

к.е.н., доцент,

Євдошак В. І.

к.е.н., доцент

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА АКТУАРНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Стратегічне покращення ефективності фінансово-господарської діяльності торговельних підприємств в Україні повинне базуватися на інноваційних підходах до побудови обліково-аналітичного процесу. Першочергово такому напрямку дій повинна сприяти інноваційна практика активного використання та запровадження на вітчизняній обліковій ниві зарубіжних облікових концепцій.

Зарубіжна практика свідчить, що епоха XXI століття покликана внести низку коректив у вітчизняну практику бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання в цілому, та підприємств торговельного сектору зокрема. Все обумовлює потребу побудови стратегічних пріоритетів розвитку внутрішньої та зовнішньої торгівлі України на інноваційних засадах.

Однією із таких інноваційних шаблین розвитку облікових концепцій став перехід з динамічної стадії обліку на акуратну стадію розвитку бухгалтерського обліку в епоху сьогодення. Зокрема зарубіжний вчений Ж. Рішар [1] акцентує особливу увагу на необхідності впровадження актуарного бухгалтерського обліку, який вже став доволі традиційним закордоном, не лише серед країн європейського співтовариства (зокрема Франції, Великобританії та інших), але й в Сполучених Штатах Америки. Зарубіжний досвід свідчить, що досить активно даний вид бухгалтерського обліку впроваджується саме для підприємств торгівлі.

Вагомий вклад серед зарубіжних науковців у розкриття теоретико-методичних основ актуарного обліку здійснили А. І. Шигаєв та В. Б. Івашкевич [2], особливу увагу вчені приділили використанню його обліково-аналітичного наповнення для управління діяльністю підприємства будь-якого сектору економіки, в тому числі й для підприємств торговельної сфери.

Торговельний сектор України надзвичайно динамічний за рік укладається велика кількість угод про співпрацю, тобто торговельні відносини між суб'єктами господарювання будуються першочергово на договірних засадах, при цьому прослідковується позитивна динаміка у зростанні обсягів роздрібного товарообороту вітчизняних торговельних підприємств за останні роки.

Зокрема, за офіційними даними Державної служби статистики України роздрібний товарооборот підприємств торгівлі за I квартал 2017 р. склав 124,84 млн. грн. у тому числі: продаж через мережу Інтернет становив 1,45 млн. грн., тоді, як роздрібна реалізація товарів за допомогою платіжних карток склала 25,05 млн. грн. В розрізі регіонів України, роздрібний товарооборот торговельних підприємств по Чернівецькій області за однойменний період (I квартал 2017 р.) склав 1,56 млн. грн. Доволі активними темпами в Україні зростає оборот від оптової та роздрібною торгівлі автотранспортними засобами, так за I квартал 2017 р. його обсяг в абсолютному вимірі склав 10,07 млн. грн. [3].

Актуарна шабллина обліку на відміну од попередньої динамічної стадії розвитку має стратегічну спрямованість, тобто носить за своїм змістовим наповненням прогностичний характер, проте на відміну від стратегічного та управлінського обліку оперує доволі специфічним методичним інструментарієм.

Першочергово це стосується інноваційного підходу до записів при відображенні облікової інформації на традиційних Т-рахунках. Адже актуарний бухгалтерський облік, окрім традиційного подвійного та простого запису оперує дескриптивним записом фіксації інформації накопиченої в обліку.

Дескриптивний запис за своєю природою сприяє відкриттю потрібного виміру в традиційній системі бухгалтерського обліку. Мова йде про активне впровадження потрібного запису в облікову практику вітчизняних торговельних підприємств та запровадження інноваційної 3D-моделі бухгалтерського обліку.

Традиційні Т-рахунки в системі актуарного бухгалтерського обліку також набувають 3D-формату, та стають 3D-рахунками, що містять у своїй природі 3D-проекцію просторового відображення в потрібному вимірі, тобто так званому 3D просторі (від англ. "Dimension 3D modely"). Саме така просторова інтерпретація, надасть змогу од моменту фіксації результатів господарських операцій діяльності вітчизняних торговельних підприємств на бухгалтерських 3D-рахунках оцінювати перспективну тенденцію зміни економічної вартості бізнесу. Останнє, стає результатом узагальнення в актуарій звітності.

Звісно постає питання, чому саме актуарний облік, надзвичайно важливо впроваджувати саме на вітчизняних торговельних підприємствах. Відповідь очевидна, та знаходиться на поверхні, адже перш за все, його облікове забезпечення крізь призму актуарної звітності стає ґрунтовним інформаційним підґрунтям для реальних та потенційних інвестицій в торговельний сектор України, як внутрішніх, так і зовнішніх.

Адже на підставі оцінки перспективної тенденції зміни майнового потенціалу торговельного суб'єкта господарювання реальний та потенційний інвестор може відразу оцінити можливу потенційну вигоду од вкладання коштів (інвестицій), тобто потенційних фінансових ресурсів у діяльність даного підприємства торгівлі. Тобто, іншими словами, саме актуарний облік стає свого роду дієвим важелем оцінки рівня інвестиційної привабливості на ринку.

Список використаних джерел

1. Рішар Ж. *Бухгалтерський учет : теория и практика : Пер.с фр. / Ж. Рішар. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 158 с.*
2. Шигаєв А. І. *Актуарний учет и использование его данных для управления / А. І. Шигаєв ; под ред. д-ра экон. наук, проф. В. Б. Івашкевича. – М. : Магистр : ИНФРА-М, 2011. – 224 с.*
3. *Статистичний бюлетень "Продаж і запаси товарів у торговій мережі підприємств" (Том I), у I кварталі 2017 року. – К. : Державна служба статистики України. – 2017. – 21 с.*

Мельник Т. М.

к.е.н., доцент

Львівський торговельно-економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Вихід вітчизняного бізнесу на зовнішні ринки, висока внутрішня конкуренція та імплементація в національне законодавство норм міжнародних та європейських стандартів якості сприяли впровадженню на багатьох українських компаніях систем управління якістю.

Згідно Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна взяла на себе зобов'язання до 2020 року запровадити близько 5000 стандартів ЄС. Водночас, низка українських компаній, які експортують продукцію до країн Євросоюзу, вже давно перейшли на євростандарти, не чекаючи їх запровадження на урядовому рівні [2].

Практичний досвід вітчизняних компаній показав, що впровадження систем управління якістю це не разовий захід, а постійний процес, який пов'язаний з:

- інвестуванням фінансових ресурсів в інфраструктуру, яка б забезпечувала функціонування системи управління якістю;